СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 20. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 26. січня, 1925. VOL. XXXIII. No. 20. Jersey City, N. J., Monday, January 26, 1925. THREE CENTS

Сварка межи департаментами уряду.

ВАШИНГТОН, 23. січня. — В палаті послів розвелася горяча дебата за те, котрому департаментови (міністерству), рільництва чи торговлі, визначити 3 міліони долярів на кошти піддержування заграничної торговлі рільничими продуктами.

Підчас дебати кількох послів, членів фармерського блоку, нападало на секретаря торговлі Гувера. Конгресмен Дикинсон говорив: „Край вже має досить Гуверства!"

СПРАВА СЕНАТОРА ЕДВАРДСА ВІДЛОЖЕНА.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Ню Джерзі, 24. січня. — Сенатор Едвардс, проти котрого підніс був один судовий свідок закид бутлеґерства, буде поставлений перед суд не скорше, як в квітни.

ЗАТЬМІННЯ СОНЦЯ МАЛО ГАРНУ ПОГОДУ.

НЮ ЙОРК, 24. січня. — Повне затьміння сонця припало на гарну погоду та не завело красою й величчю явища ні вчених ні цікавих.

Коло 8. години рано на сонце почала насуватися від південної сторони чорня пляма. Вона що далі, то більше росла, і сонце через те прибирало вид щораз тоншого серпа, скидаючися на місяць в перщій кварді. Коло 9. години місяць заслонив весь круг сонця, лишаючи лищень в долі маленьке віконце лучів. За хвилю і воно пропало, і на місце сонця висів чорний круг, оточений з усік боків „королою", вінцем ясних, синявих лучів. За той час на землі стало темно, як в годину по заході сонця. Небо зі сірого зробилося темно-зелене, і кілька звізд заблестіло на небосклоні. Та се тревало коротко (у північній части Ню Йорку кільканайцять секунд, далі на північ довше). Відтак віконце лучів появилося на правій стороні, росло, поки не перемінилося в горіючий серп сонце, обернений рогами до півночи. Коло десятої години тінь місяця перейшла, і сонце світило, як звичайно.

РЕЛІГІЙНІ ЗАБОБОНИ ЧЕРЕЗ ЗАТЬМІННЯ СОНЦЯ.

ВАШИНГТОН, 23. січня. — Серед релігійних громадок так званих адвентистів розійшлася вістка, що повне затьміння сонця з дня 24. січня віщує конець світа, який має наступити дня 6. лютого сього року.

Авторкою пророцтва є пані Марія В. Рован, з Каліфорнії, котра ще рік тому назад дістала пророцтво, що світові справи будуть скоро покінчені. Проповідник сеї церкви Спайдер висмівав послідної неділі всі церкви, які не приймають науки адвентистів у близький конець світа.

Богато адвентистів приготовляється до кінця світа, продаючи свої маєтки невіруючим.

ПОЖАР НА ВОЄННІМ КОРАБЛІ.

НЮ ЛОНДОН, Конетикат, 23. січня. — На воєннім кораблі Джует, що належить до типу „дестроєрз" і займається тепер виловлюванем бутлеґерів на морю, трісла нафтова рура. В пожежі, який повстав через се на кораблі, трох моряків віднесло тяжкі попарення.

ЗДАЧА ШОФЕРА БЕРГДОЛЯ.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, Па., 23. січня. — Евген Стенер, шофер і товариш Ґровера Клівленда Берґдоля, відомого міліонера-дезертира, вернувся недавно з Европи до Америки та віддався в руки суду, готов відповідати за даванне помочи свому панови в його дезертирстві.

Мав він посваритися в Німеччині зі своїм підприємцем, коли став його намовляти вертати до Америки.

ПРИСУД НА ПОЧТОВЦЯ-РАБІВНИКА.

НЮ ЙОРК, 24. січня. — Стейтовий суд засудив на 25 літ вязниці Джеймса Каду, котрий признався самий до зрабовання з почти 10.000 долярів.

Він виправдувався нуждою.

ПОЛІСМЕН РОЗБИШАКОЮ.

НЮ ЙОРК, 24. січня. — Артур Діґон, 53-літний актор, вніс до суду позов проти полісмена Джана Гвайта, котрого він обжаловує за те, що сей напав на нього як розбишака, побив та зрабував з нього 15 долярів. Другий полісмен мав спокійно проглядатися рабункови, немовби стережучи рабуючого.

ХЛОПЕЦЬ ЗАСУДЖЕНИЙ НА ДОСМЕРТНУ ВЯЗНИЦЮ.

ЛЕКСИНГТОН, Савт Каролайна, 23. січня. — 14-літного хлопця Асбері Весінгера засуджено нині на досмертну вязницю за вбийство тітки, котру він вдарив сокирою, посварившися з нею за ножик.

ПРОЦЕНТ ЖИДІВ У ДЕРЖАВАХ СВІТА.

Статистичні обчислення виявили, що в Німеччині творять Жиди один процент усього населення у Франції 0.4 прц., в Англії 0.7, в Бельгії 0.9 в Росії 2.8, в Австрії 4.5, в Туреччині 4.5, В Румунії 0.8, на Угорщині 6.3, найбільше Жидів є в Польщі, бо аж 12.5 прц.

ХИТРА КУПЧИХА.

Варшавська купчиха Тайблюмова зявилась в тамошньому слідчому уряді і заявила, що на неї доконано в склепі нападу і ограблено. Списона протокол і подано купчисі кримінальний альбом в ціли евентуального агноскування „бандитів". Тимчасом Тайблюмова маневруючи альбумом виняла з нього одну світлину і сховала. Коли її зловлено за руку виявилось, що була це фотографія її чоловік. Дальші допити поліції виказали, що напад на Тайблюмову був видумкою, яка мала помогти її дістатися до кримінального альбуму.

ЖЕРТВА НЕПОРОЗУМІННЯ.

Поблизу Бренії в Італії убито на днях, якогось Пальчіні, завзятого фашиста, який був похожим на Мусоління. Убивства Пальчіні доконали комуністи Льоренцо Ранво і Луіджі Бено, приймаючи свою жертву за фашістовського диктара.

ЮГОСЛАВІЯ Й СРСР.

Югославянський міністер заграничних справ Нінчін заявив справоздавцеві „Політіки", що ще кілька місяців тому був за визнанням СРСР. Після останніх подій змінив погляд. Справу визнання слід відложити з причини аґітації московського інтернаціоналу в Югославії.

ДЕЛЕҐАЦІЯ... ЗА ДЕЛЕҐАЦІЄЮ.

У Ґрабського зявилася польська делеґація кольоністів з Волині, яка жалувалася премієрові на невиносимі умови їх життя на „кресах".

СОБКО УБИВ СОБКА.

Перед львівським судом присяжних відбулася розправа проти Яцка Собка з Туринки, жовківського пов., обвинуваченого в убийстві свого іменника Яцка Собка підчас суперечки, виправдувався тим, що вистрілив на пострах не маючи наміру убити свого суперника. Суд присяжних заперечив питання в напрямі наміреного убийства, засудив його натомість засудив його на рік тюрми за неконечне життє зброї в своїй обороні.

СТАН СОВІТСЬКОЇ АРМІЇ.

З Риґи доносять, що на основі урядових московських жерел совітська армія числить тепер 562,000 людей.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В місті Елмайрі в стейті Ню Йорку, помер дня 5. грудня м. р. гр. Семен Зельманович.

Покійний вмер зовсім несподівано. Прийшов до шапи на роботу, веселий і здоровий. Почав роботу о год. 7 рано, а в осьмій годині вже його не стало в живих. Покійний збирався їхати на весну до старого краю, де має сина.

Покійний походив з Білого Каменя в золочівськім повіті, в Галичині, де вродився 42 роки тому. До Українського Народного Союза приступив несповна два роки тому. В своїм відділі був касієром.

Покійний був спокійної вдачі, людяний приємного характеру, і своїм поведенням немало причинився до зросту відділу.

На його похорони зійшлася вся родина й члени товариства ім. І. Франка з прапорами з відзнаками. Всі учасники похорону бачили потребу обезпечення кождому Українцеви й Українці на чужині.

Земля Йому Пером!

ТИЖДЕНЬ БЕЗ РОЗСТРІЛІВ.

Останній тиждень може бути записаний золотими літерами в історії совітської влади на Україні. За ввесь час тижня нікого не розстріляно й не винесено ні одного присуду смерти. Принаймі про це нема відомостий. Натомість надійшли відомости аж про два помилування. академика М. Василенка, до часно випущено з тюрми, а повстанцям Дерещукові, Артищенкові та Криничці. замінено кару смерти на 10 літ вязниці. Зате арештовання тревають далі. Між иншими арештовано 5 осіб у тім числі двох жінок, на однім хуторі біля ст. Борки за орґанізацію замаху на деяких членів українського уряду та проводирів компартії. Арештованеі відмовились себе назвати.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО У ХАРКОВІ.

Харківське Наукове Товариство відбуло дня 30 XI. загальні збори на яких проф. М. Яворський мав доклад на тему найблищі перспективи організації наукової праці на Україні, а голови секцій предложили пляни наукової діяльности: М. Яворський — за соціяльно-економічну секцію. І. Немоловський — за природничо-технічну, О. Федоровський — за секцію краєзнавства і О. Синявський — за язикову секцію.

ВИЛОВЛЕННЄ БАНДИТСЬКОЇ ВАТАҐИ.

В Тернопільщині арештувала поліція ватагу бандитів, а саме Осипа Залеського, Міхала Курчинського, Францішка Гарба і Альбіна Семенова, яким доказано ряд нападів з оружем в руці.

ПЯТА РІЧНИЦЯ ЗИМОВОГО ПОХОДУ.

Дня 16. грудня м. р. відбулась у салі Сміховського Народнього Дому в Праві святочна Академія в нагоди пятої річниці зимового походу Української армії. Вступне слово сказав проф. О. Я Шульгин. Потім оголошено низку привітань переданих і надісланих начальникови того походу ген. М. Омеляновичеви-Павленкові. Академія закінчилась концертовим відділом, в якім взяли участь п-ні Айоло, п. М. К. Садовський проф. Ф. Якименко, п. Н. Нижанківський то инші.

АГЕНТИ КОМВЛАДИ ПІД СУДОМ.

В українськім військовім трибуналі має незабаром розглядатись справа бувшого комісара литовської дивізії Шрайбера якого „Правда" називає великим „аферистом". Шрайбер 8 разів перемінив призвище, украв 2 міл. карб, викрадав з Всеукраїнської Торговельної Спілки мануфактуру та документи і взагалі не „гаяв часу".

В Новгородській окрузі на Катеринославщині віддано під суд за зловживання радою дві сільради й Богданівський райвиконком.

ВИСТУП САЛЬОМЕЇ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ В РИМІ.

Як доносять італійські часописи, відома українська співачка Сальомея Крушельницька, що від довшого часу зовсім не виступала публично, виступила в останніх часах з концертом в Римі. Концерт зібрав велику масу інтелігентної римської публики, яка очарована прекрасним співом витала артистку грімкими оплесками. Крушельницька співала богато творів ріжних визначних чужих композиторів, а на прощанне зі слухачами відспівала кілька українських пісень.

ПАТРІОТИЗМ БАНДИТА.

„Відомий герой нинішнього часу' недоторканий бандит Доманські прислав до скарбової палати в Лодзі у запечатаній коверті кількасот золотих, як „доходовий податок". Польська преса піниться з лютости, але скарбова палата мабуть таки прийняла добровільний дар Доманського, виходючи зі здорового заложення що „санація фінансів від цього не потерпить.

ПІЛСУДСЬКІ ВІЙСЬКОВИМ ПИСЬМЕННИКОМ.

Не могучи найти доступу до активної служби в польській армії перший її маршалок взявся до письменства. Ю. Пілсудскі приготовляє до друку два окремі фахово військові твори, а саме про пруську команду в 1914 р. і про битви над мазурськими озерами і над Манрою.

Дальші сербські розбої над Хорватами.

ВІДЕНЬ, 23. січня. — Суд в Загребі, столиці Хорватії, судив недавно провідника хорватської селянської партії Стефана Радіча за „державну зраду" і увільнив його ізза недостачі доказів.

Тоді сербське правительство віддало його справу „найвисшому судови" в Білгороді, столиці Сербії. Сей судив його, але теж не найшов „державної зради", а тільки проступок, і випустив його на волю, вважаючи, що се не вистарчаюче для запроторювання його в тюрму.

Одначе і се не подобалось старому 86-літньому сербському премієрови Пашічеви і він звелів його знову арештувати, вже під новим замітом, а саме за те, що він „змовлявся з большевиками у Відні". Поліція отворила приватний лист до нього. від Авсема, бувшого большевицького посла у Відни, в якому сей його запрошував на розмову до Відня. Се „доказ" нової „державної зради" і за се знову його увязнено.

Хорвати готовили учера велику демонстрацію в Загребі проти Сербії, але Пашіч залив місто сербським війском, жандармами і поліцією, які розбили демонстрацію.

Дійсною причиною Пашічевої війни проти Радіча є, щоб не допустити Хорватів до „югославянської скупщини" (парляменту).

АНҐЛІЯ НЕ ЗВОРУШУЄТЬСЯ.

ЛОНДОН, 23. січня. — Анґлійські урядовці і преса не схвилювались апелями французьких політиків, щоб Анґлія подарувала Франції 4 міліярди долярів, які їй позичила на війну.

Анґлійці приняли холоднокровно сей апел як і богато інших горячих французьких апелів.

ФРАНЦУСЬКІ МОНАРХІСТИ ПРО ДОВГИ.

ПАРИЖ, 23. січня. — Один з провідників французьких монархістів, Жак Бенвіль, заявив, що „поінформовані Американці знають, що французькі довги в Америці пропали і не істнують, але є ще, каже „темні Американці", для котрих сі довги і нині ще істнують.

ЗАПІЗНО...

ПАРИЖ, 23. січня. — Орґан премієра Ерріота, дневник Котідіян, пише, що тепер вже запізно говорити про скасованне французьких довгів в Америці.

Можна се було зробити, пише ся часопись, коли Вилсон був у Парижі, а не зроблено тоді, так тепер пропало.

ФРАНС ПРО АМЕРИКУ.

ПАРИЖ, 23. січня. — З приводу спору за довги французькі монархісти пригадують слова славного французького письменника, покійного Анатоля Франса (соціяліста) про Америку.

Він казав, як сі повторюють, в 1917 році, що Америка вступила до війни для бизнесу і для бизнесу відтак боронила Німеччину.

Американці, на думку Франса, се мішанина пуританина і бизнесмена, котрий держить в одній руці бібаію, а в другій бавовну на продаж, і буде сміятись, як другий вмирати-ме.

ЗА ПРАВО ЖЕНЩИН.

ПАРИЖ, 23. січня. — Соціялістичні посли внесли в парляменті проект закона, який признає женщинам право голосу і вибору у виборах до міських рад у Франції.

НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

БЕРЛІН, 23. січня. — Німецький парлямент (райхстаг) приняв заяву довіря новому кабінетови Лютера і приступив до законодатної праці.

Перед ним такі справи: буджет, нові митові тарифи, і богато законодатних проектів, які назбирались від часу, як Німеччина привернула у себе монету з тривкою вартостю.

ДОВІРЄ ДЛЯ ЛЮТЕРА.

БЕРЛІН, 22. січня. — Німецький парлямент ухвалив сьогодня заяву довіря новому правительству Лютера 246 голосами проти 160.

ПОКИДАЄ ЛІҐУ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 22. січня. — Середньо-американська република Коста Ріка повідомила Ліґу Народів, що виступає з Ліґи.

З уваги, що про виступленнє треба повідомити 2 роки наперед, вона виступає з Ліґи Народів дня 1-ого січня, 1927.

Рівночасно з повідомленнем прислала Коста Ріка чек на $18,677, які була винна Лізі.

„SVOBODA” (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи”: 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЖИТТЯ ВЧИТЬ.

Пише канцелярії Українського Народного Союза уряд відділу з Елмайри, в стейті Ню Йорку:

„Дня 5. грудня 1924 року помер наш товариш Семен Зельманович.

„Помер смертю наглою. Помер у шапі. Ще перед семою годиною говорив з товаришами праці, жартував зі співробітниками, а в кільканайцять мінут опісля його не стало в живих.

„Не ждав він такої скорої смерти. Сеї власне весни збирався їхати до старого краю, де на нього чекав його хлопець-синок”.

В той спосіб невмолима смерть забирає людий в самій силі віку, коли вони найменче смерти сподіються, коли вони роблять рожеві пляни, як вертати у рідний край.

Слушно каже уряд відділу:

„Не один з наших говорив на похороні, що добре було небіщикови належати до Українського Народного Союза. Що булоби сталося з його сином, якби Покійний не був став членом? Син діставби був може повідомленне від знакомих, що його батька нема вже в живих, а може і не діставби, і клявби може свого безневинного батька за те, що забув на свою дитину. Члени відділу мали свіжий примір, що смерть не перебирає. Бере не старих а спілих. Бере, кого хоче.

„Тож, браття, не гайтеся, а сейчас приступайте до Союза, до найбільшої нашої інституції. В Союзі найдете поміч. Союз буде Вашим опікуном за життя й по смерти”.

Розпука села в Галичині.

Перемиський Український Голос пише:

З усіх усюдів наших східно-галицьких сіл доходять голоси розпуки. Положенне села страшне. По елементарних нещастях і неврожаю добивають наших селян до решти міські ціни і податки. Продавши корову, не купить наш чоловік за сі гроші і двох пар чобіт ,а треба деколи на рідню і 8 пар! Не дивота, що богато родин має тепер у зимі всього одну пару подертих чобіт і як хто вийде з хати, то інші сидять в хаті. Не докупиться наш чоловік взуття й одіння, бо його не стати. А з їдою? Пожалься Боже! В богато селах не їдять взагалі хліба, бо не мають, а живляться самою бульбою, капустою, борщем. Гроша не заробиш, не позичиш, бо нема де. А тут „дай та дай”.

Податків тільки наплодилось, що селяни вже рахунок потратили. От і тепер нова благодать для наших сіл: екзекутор. І от екзекутори забирають послідню корову. Се ще в більшу розпуку вганяє нашого селянина. Бо в нього коровина — се одинока підпора господарства. Ні він, ні його жінка і діти не їдять молока, а несуть на торг, щоб за нього купити сіль, нафту і сірники.

Тай часто трафляеться, що ті податки неслушні і кривдячі, а се тому, що ще донині не узгляднили податкові уряди поділу родинних ґрунтів. Селянська табуля взагалі дуже занедбана, до того в богато місцевостях наслідком війни зовсім знищена. Відколи Польща повстала, заложено всего 300 нових табуль, отже є надія, що при такому розкладі доперва за кількасот літ будуть в Польщі табулі для кождої громади.

Також дах над головою валиться і нема за що поправити. Взагалі тепер з браку гроший не тільки що не будується, але навіть ніхто не направляє будинків, хоч вони валяться.

А до того здовж воєнних позицій зі світової війни, через Східну Галичину, Волинь, Полісcе, 12 ТИСЯЧ СЕЛЯНСЬКИХ РОДИН ЖИВЕ В ЛІПЯНКАХ З ГЛИНИ, як в давні предавніх часах, коли люди жили по печерах.

Про справлюванне землі (меліорацію), яку зачато за Австрії, і не згадувати. А за той час, наслідком замкнення границь і з браку якогонебудь заробітку села переповнені безробі[illegible] вже [illegible] війною наше село мало забогато рук до праці. А тепер, головно зимою, маємо міліони безробітних на селі. Богато дівчат іде до міста, щоб там за самий харч нанятись через зиму. Навіть приходить до бійки між ними, бо одна хоче дістати працю перед другою.

Такого „раю” діждались наші селяне. А памятаймо, що се щойно початок зими. А що буде на переднівку? Аж лячно подумати!

СЛОВА ГЕТЬМАНА БОГАДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

„Що людська рука збудувала, людська рука може зруйнувати”.

„Ко[illegible] пташка гніздо сво[illegible] як може, так охороняє”.

„При сухих дровах і м[illegible] дісталося”.

„[illegible] під пахвою, а з хвостом якось то буде”.

ДОРОГІ ГОСТІ.

Три царі зі сходу. — Валеріян Поліщук, Омелько Досвітний і Павло Тичина. — Революційна поезія та революційна проза.— Золото в багні. — Запитання й відповіді.

Саме на різдво Христове, коли перед 1924 літами до вбогих ясел у Вифлеємі прийшли на поклін „три царіе со дари”, до наших убогих еміґрантських ясел також приїхали три царі. І також зі сходу. А щоб подібність вийшла повна, вони привезли з собою й дари.

Три поети совітської України ощасливили празьку українську еміґрацію своїм приїздом. На третий день різдвяних свят вони виступили публично перед тутешньою громадою. Щедрою рукою вони розсипали перед слухачами свої словесні дари, й кождий міг взяти скільки хотів.

Зовнішна частина вечора не лишала бажати нічого кращого. Яскраво освітлена гарно саля; народу стільки, що яблуку ніде впасти; за президіяльним столом самі „три царі” поруч з „українськими спецами” з тутешньої совітської місії. На настоящих українських більшовиків” прийшли подивитись і деякі Чехи. Словом усі прикмети „великого” вечора.

По короткім вступнім слові одного тутешнього Чеха почались самі „виступи”. Як і слід було очікувати, першим виступив **Валеріян Поліщук** — не найбільш талановитий, а найбільш метушливий і галасливий зі всіх поетів совітської України. Це той самий Валерія Поліщук, що „на всіх язиках” прославляє совітську владу, що оспівав у дзвінких віршах „великого Хома” і не менш великого Онана... Цікаво було побачити й почути цього трубатура більшовизму, онанізму й хамства.

Він продеклямував кілька своїх віршів і вступ до своеї найновійшої поеми: „Европа на вулькані”. Присутні побачили перед собою маленького блазника, що підспівував, підтанцьовував і за всяку ціну намагався переконати: а), що він поет і б), що він з переконання пише так, а не інакше. У дійсности він всіх переконав а), що з нього ніякий поет, тільки поганенький наслідувач Ігоря Северянина та Маяковського, і б), що він при інших обставинах так само прославля би Петлюру, Скоропадського, а може й царя Миколая, як тепер прославляє більшовиків.

Не поет, а горіх-свищ!

Другим виступав **Омелько Досвітний** — „один із найвидатнійших творців української революційної прози”, як його схарактеризував президент зборів. Замогильним голосом він прочитав кілька „уривків з роману”. Показалось, що ніяких „революційних” елементів в його прозі нема, а що це звичайнісінька базарна проза, якою говорять перекупки по великих містах. І знову почувся вплив „Москви-матюшки”. Не то Ілля Еренбурґ, не то Мих. Бурлаков, тільки без їх хисту.

Поліщука публика, хоч слухала уважно: все-таки забавно було. А підчас замогильного „чтенія” Досвітного публика панічно почала тікати з салі: було смертельно нудно.

• • •

Під самий кінець виступив **Павло Тичина.** Не знати, чи товариші хотіли його цим зневажити, чи вшанувати, поставивши його на останне місце. Але вийшло добре. Тичине не випадає стояти ані посередині, ані на чолі цеї невеличкої, але вельми паскудної компанії. Він сам по собі.

Тичина має не меншу славу, ніж Поліщук, тільки це слова без латок, а чиста правдива. Тичина — поет з Божої ласки. Його вірші горять святим огнем, будять приспану думку й зворушують серце. Він — рідний, законний син свого народу і як нарід не знає лукавства й [illegible] коли не бренить фальшиво й нечисто.

Ще до недавна совітська влада поглядала на Тичину скоса, з недовірям. Щасте, що його не розстріляли, як Чупринку — а могло й це статись! Останніми часами його перестали тримати „в чорнім тілі”, дають йому заробіток — ось навіть випустили за кордон. Але фактично йому все ще не довіряють, і лишень з цеї причини йому дали на дорогу двох „архангелів”: Поліщука й Досвітного.

Публика стрінула Тичину гучно та щирою овацією. Не те, що Поліщука й Досвітного: тих стрічали мовчки, а провожали оплесками тільки „свої”. А Тичину зразу всі стрінули, як старого доброго знайомого, більше того — як загально признаного великого поета.

Тичина продеклямував три свої нові поеми: „Плач Ярославни”, „Надходить літо” і „В хаті, в хаті”. Тут не місце давати оцінку цих річей та не кождому й личить бути суддею такого великого поета. Треба тільки зазначити, що публика була захоплена до екстазу. Оплескам і викликам не було кінця, й нарешті молодь почала вимагати, щоб поет продеклямував свій славний „Золотий гомін”. Це вже почало скидатись на контрреволюційну маніфестацію”, й голова зборів поспішив... оголосив перерву на пять хвилин!

Щоб цим разом більше не вертатись до Тичини, зазначимо ще, що в дальшім перебігу вечора поет не брав ніякої участи в суперечках між його „товаришами” та публикою. Він сидів тихо при столі даючи Поліщукови таДосвітному брехати, скільки їм схочеться, але сам мовчав, наче води в рот набрав. Так саме в приватних стрічах з тутешніми Українцями. Поліщук і досвітний плещуть язиками, на чім світ стоїть і ні одне запитанне не здається їм занадто трудним, щоб на нього відповісти.

Але Тичина мовчить. Він одиноким, якому люде повірили б. Але він мовчить. А з його мовчанкою читається:

— Сказати правди не можу, а брехати не хочу...

• • •

Друга частина вечора мала бути дискусійною, але впорядчики побачили, що настрій панує зовсім не большевицький, а тому вони від дискусії ухилились. Але зробили це так незручно, що зразу обурили більшість присутних.

Стало на тім, що з публики подавати муться на письмі запитання, а дорогі гості будуть на них відповідати. Тільки знов чомусь вимагалось, щоб запитання були заосмотрені підписом та адресою запитуючого. Може для того, щоб чека потім довідалась, хто ставив незручні питання?

Рясним дощем посипались запитання.

— За що розпущено УКП?

Чому харківський ‚Комунист’ друкується по московськи?

— Чи правда, що Самійленко голодує?

— Кому більше платять на Україні: „пролетарським письменниаам, чи академикам?

— Чому театр на Україні московсько-жидівський?

Поліщук і Досвітний по черзі відповідали. Поліщук підтанцьовував, підспівував, підморгував і аж шкварчав, так йому хвилинами круто приходилось. Досвітний більше глузував і відгризувався, але чуб і йому здорово упрів. Празькі Українці показали себе дуже добре обзнайомленими з тим, що на совітській Україні діється, й ні Поліщук своїми викрутасами, ні Досвітний своїм мідноподібним нахабством не змо[illegible]

Так і розійшлись празькі „контреволюціонери” й совітсько українські „революціонери, взаємно невдоволені одні другими. „Контреволюціонери” з цього вечора вийшли ще більше переконані, що на Україні панує червона Москва, до якої підлизуються тільки найпідлійші і найнездарнійші українські елементи. А „революціонери” мусіли винести переконанне, що українська еміграція є поважною силою, з якою доводиться й доведеться числитись.

Без бою тут не розминутись!

Тепер совітсько українські комівояжери поїдуть далі по Европі, а потім і по Америці — шукати дурних, які повірили б їх теревеням. Щасливої дороги!

Прага, 10. січня.

Радянин.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

ІСТ СТ. ЛУИС, ІЛЛ.

Зближається головна конвенція У. Н. Союза; є обовязком членів і місцевих урядників вибрати делеґатів на сю конвенцію. Так хочу пригадати членам і місцевим урядникам, щоб застановилися над вибором делеґатів і подумали, кого мають вибирати, бо я був делеґатом на послідній конвенції в Филаделфії, Па., і бачив на власні очи богато таких делеґатів, котрі були на конвенції, а жадних нарад не чули, бо спали на кріслах. Отже прошу, не вибирайте таких делеґатів, бо се не йде на користь орґанізації, а тільки розтрата народного гроша з каси У. Н. С. Бо яка-ж користь з такого делеґата, що він не то що нічого не говорить, але не чує, як другий говорить щось для добра орґанізації.

Хотяй і я не великий бесідник, але бодай слухаю, що другий говорить. Богато є таких делеґатів, що він не подумає над тим, чого він їде на конвенцію, аби лише його вибрали. Не думайте собі члени У. Н. С., що хочу накогось неславу зложити, або комусь честь відібрати. Ні, я хочу, щоби виминути непотрібні видатки з каси У. Н. С., котрі не приносять жадної користи членам ані У. Н. Союзови. Отож прошу, вибирайте людий, котрі дбають і хотять дбати для добра орґанізації. Коли ми поступимо як слід, то слідуюча головна конвенція принесе нам ще більшу користь і придбає більше число членів до У. Н. С. Тільки в згоді і всі враз, а дійдемо до цілИ.

Дм. Іващук,
Предс. Тов. Запорожська Січ, від. 284. У. Н. Союза.

ПІД УВАГУ КАНАДІЙЦЯМ.

Два українські хлопці, які виїхали з Чехо-Словаччини, зістали задержані в Роттердамі, в дорозі до Канади. Вони потребують „афідевит” від якого-небудь канадійського фармера, що він їх візьме до роботи. Тоді вони дістануть „віза” від канадійського консуля і їх пустять в дальшу дорогу. Ці хлопці походять із Завадки Риманівської, повіт Сянік. Микола Челюк має 24 роки, а Василь Челюк 23 роки. Вони не можуть вертатись до краю, бо там чекала би їх ляцька тюрма. Коли який український фармер в Канаді потребує здорових хлопців до роботи, то най пішле їм „афідевит” на адресу: **Wasyl Cheluk (або Mykola Cheluk), Hotel Cunard Line, Bnoede Hilledyk, N. 98, Rotterdam, Holland.**

АГА...

Харківська урядова большевицька ґазета Вісти у виданню з 30-ого падолиста, 1924, подає таку нотатку:

Українізація партії КП (б) У.

Політбюро київського губерніяльного партійного комітету стверджує, що українізація партійного апарату відбувається успішно, але в Киї[illegible] богат[illegible] пов-дальних партійних робітників, що[illegible]е вив[illegible]я українскої мови. Всіх тих партійни[illegible] обовя[illegible] бюро губкому вивчитися української мо[illegible] порядку [illegible]ртійної дисціпліни. Зобовязало їх навчитися теж і історії культури України. Програма навчання розрахована на 4 місяці. Тих, що не вивчаться української мови в тому терміні, буде звільнено з роботи.

• • •

Що се показує?

Се показує, що „КП (б) У” („комуністична партія большевиків України”) не є українська.

Се потверджує те, що ми писали, а саме, що вона московська, бо складається з Москалів та із змосковщених Жидів.

А вона править Україною.

Вона є верховною властю над так званим „українським урядом”, який вона іменує і який їй у всьому підчинений.

Та нема дива, бо „КП (б) У” се тільки „бренч” (складова частина) російської комуністичної партії, яка царить у Москві.

Тепер „КП (б) У” учиться української мови, аби лекше „хахлів” дурити.

Але не здурить.

Бо вже задобре Українці пізнали, що воно таке „КП (б) У”..

ПІСНЯ УКР. ПЛАСТУНІВ У КОСОВІ, ГУЦУЛЬЩИНА.

А в Косові добре, пластові живеться,
Хоч не всі го люблять, він з того сміється,
І хоч вороженьків, ще стільки прибуде,
Пласт із них во віки, сміятися буде!...
„Ангели сторожі”, *) труси переводять
І все забирають, що тільки знаходять:
Книжки і образи, правила гігени,
Кілька тисяч марок польських зложених у скрині...)**
Надто замикають пластову домівку, *)**
Щоб не вели до весни, веселу розмівку;
Та нам вже домівки не доконче треба
Бо наша домівка: голубеньке небо.
Та не тільки небо а ліси і гори
Степи й полонини, луги й дикі бори...
В отих то палатах тепер наживемось.
З їхньої опіки добре насміємось.
Бо ми з усіх злиднів, тільки сміємося
І як в світі жити добре учимося;
Сильно, Красно, Бистро в усім поступати,
Зраду обережно вміем оминати.
Ми пластові діти, гордо стяг несемо
І хочби до пекла, за правду підемо;
В усіх добрих ділах, гарно поступати
Й цим належну славу пластові придбати.
„Ангели сторожі” до дітий відважні...
Хоч перед всім світом роблються поважні...
Але та повага чей піде до біса
Як пізнає мудрий світ крашеного лиса...
З дітьми воювати — героя не треба
Бо це тільки робить стара баба-яга;
„Ангели-сторожі”, про це памятайте
Й себе на сміх дітям більше не давайте!
Бо пластові діти нічим не повинні,
Кривдоньки не зроблять найменшій пташині
З ними воювати — це сором найбільший,
Бо цього не зробить і звір найлютійший.

Зложив „Бистроногий Олень” в польській тюрмі в Коломиї 21. III. 1924.

Пояснення до пісні: Співається на мельодію „Чого тобі нудно”.. Уложена у відповідь на завзяті переслідування пласту в Косові, весною 1924 р. поль. властями.

*) Анг. сторожі — це польські поліцаї.

) При трусах у пл. домівці забирають всі **підручники, образи й прикраси стін, мальовані дітьми з природи, **правила гігієни** (приписи як жити гігієнічно) виписані на папері й прикрашені малюнками з природи; У пл. домівці є скринка, де діти пластуни скидають зайву марку (сотик), місто тратити на пустячки; з цього що місяця посилається збірку на Рідну Школу, або купується книжку яку. Підчас трусу 29. II. 1924 команд. поліції Пйотровскі вирвав скринку зі стіни, розбив і забрав 68.000 Мкп.

***) По трусах запечатують пл. домівки (коли запечатали одну, діти найняли другу, коли й цю запечатали найняли третю і т. д.) Зараз і настала весна. Стрічка VII. говорить про те, як то Поляки хотять перед світом уходити за порядних, культурних людий і горлають, що під ними всім гаразд.

Впрочім ця пісня дає шкіц пластового життя у нас...

СЛОВА УКРАЇНСЬКИХ КНЯЗІВ.

„Не нам звичай утікати, — але жити й побідити!”

Святослав (960—972).

„Як будете жити у згоді, Бог дасть вам побіду над ворогами вашими!”

Ярослав Мудрий (1017—1054).

„Або здобуду собі славу або голову свою положу за Руську (Українську) Землю!”

Василько (1084—1124).

„Лучше бути порубаним, як попасти в неволю!”

Ігор (1185).

„Поки маю меч, не буду добувати влади иншою ціною, як тільки кровю”.

[illegible] (1200—1205)

„Війна без жертв не буває”.

[illegible]

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

—o—

Филаделфія, Па. — Дня 28. січня сего року відбудеся борба поміж українським шемпіоном Н. Ґахом і польским екс.-шемпіоном Станиславом Збишком. Стають до борби два силачі; хто побідить не знати, але є надія, як сам Ґах говорить, якось буде.

Тутейші громадяни заінтересувалися сим несподіваним виступом.

Навіть деякі дають ставки, що Ґах повалить Збишка. Борба відбудеться на Українській Гали. — **М.**

Ром, Н. Й. — Можливо богато читачів „Свободи" чули за місточко Ром, Н. Й. Єсть се досить старе місто, тільки якось не розвивається під зглядом промисловим, як се дається бачити в інших містах. Фабрики тут майже металеві, а найбільше єсть фабрик виробів мідяних і навіть звуть це місто „Copper City". А що єсть досить далеко віддалене від других промислових місцевостий, длятого не конечно відповідне єсть для робітництва, бо коли трафиться застій в промислі металевім робітник змушений або сидіти на місци безчинно, або цілком виїхати до иншої місцевости.

Кляса робітнича переважно Італійці. Українців в Ром єсть около 25 родин, поділених на дві парохії, а це: укр. гр.- кат. і укр. православна (булоб богато лучше, колиб була одна парохія).

Відділ Укр. Нар. Союза розвивається досить гарно під проводом тут знаного і поважаного пана Мих. Павелки. Щодо парохій, то укр. греко кат. стоїть досить добре, а навіть Українці при цій парохії задумують будувати дім, котрий надававбись на ґалю і на школу для укр. дітий.

Роботи в тутешніх фабриках здебільша поправляються.—**З.**

Поручення.

— Хочете вступити до мене на службу нічного вартівника. Якимиж порученнями можете похвалитися?

— Передусім буджуся при найменшому шелесті...

В офісі.

Директор: Пане! Пробудіться! Вставайте! Клієнти від години стоять...

Урядник (крізь сон): Попросіть їх, хай **сідають!**

—o—

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Д. К., Миннеаполис, Мінн. — Не помістимо, бо у вашій дописі є обида чести, за котру американські суди тяжко карають. Патріоти не повинні оглядатись на ніякі перешкоди, але зробити це, що вважають за потрібне для народньої справи.

С. Ґ., Нюарк, Н. Дж. — „Свобода" не є органом для ніякої релігійної пропаґанди.

Старий Паламарчско. — Шкода місця для „кума-комісаря". З таким „господином" поладнаете й самі, без „Свободи".

Сусід, Петерсон, Н. Дж. — Це ,про що Ви пишете, надається до суду, а не до часопису. Коли це правда, що ви нам доносите, то всі добрі люди повинні подати собі руки і навчити розуму комуністичних дикунів, які допустились отакого свинства. Таких річий не замазується! За такі вчинки Американці лінчують. Звірюкам не місце поміж людьми.

Ми все казали і кажемо, що комунізм наших большевиків веде до крайного озвірення людини.

Член У. Н. С., Іст Янґстави, О. — Ми вже помістили звіт з представлення і длятого Ваш звіт зайвий.

П. Д. — Вірш „Просьба" дуже млавий і слабий під оглядом технічного оброблення.

ЛИЛИК І ДВІ ЛАСИЦІ.

(Казка).

—o—

Оден лилик попався раз необглядно в житло ласиці. А та асиця віддавна ненавиділа миші. Коли так побачила лилика, думала, що це миш. І прибігла швидко, щоби її пожерти.

— Як то! — викликнула ласиця з погордою — І ти ще смієш лізти до моєї хати, падлюко! По стільки кривдах, які вчинив ти мому родови й мені, ти ще маєш відвагу показуватися моїм очам? Чи-ж ти не миш? Кажи правду! Таки так, ти справді є миш, або я не є ласицею!

— Даруй! — відповів затрівожений лилик — але ти помиляєшся щодо мене. Я мав би бути мишею? Хіба хтось злобний впровадив тебе в блуд гарна пані! Слава сотворителеви світа, я є птицею, ось поглянь лише на мої крила! Хай живе птичий рід, що своїми крилами сміливо підноситься під небосклін!

Ця бесіда подобалася ласиці й здалася справедливою. Длятого вона позволила лиликови спокійно відійти. Але в два дни пізніще влетів наш лилик знову через неувагу до хати иншої ласиці. А вона була страшним ворогом птиць. Через те знайшовся лилик у небезпеці життя, бо ласиця хотіла його зїсти.

Коли отже лилик зміркував, що ласиця вважає його птицею, пустився знов на хитрощі. Він став відпекуватися і божитися, що не є птицею, лише мишею!

— Та хай мене Господь боронить, щоби я був птицею! Хібаж ти, добродійко, сама не бачиш? Пригляньсь мені добре! Прецінь знаєш, що птиці мають піря. А деж воно в мене є? Я справедлива миш. Хай живуть миші і щурі! На погибель котам!

Ласиця повертіла носом, подумала й каже:

— Ну, коли так, то йди собі з Богом!

Так хитрий лилик викрутився двічі з біди.

— — — — — — —

І між людьми буває богато таких, що в небезпеці, в скрутному положенню зміняють свій характер, своє переконання. Попаде прим. Українець у товариство Поляків і то таких що раді би з корінем знищити Україну...

— А ти, — кажуть — чого вліз між нас? Таж ти Українець! Биймо Українця!

— Та де я Українець — відпекується наш слабодух. — Хай мене Господь боронить! Я з роду Поляк!

Ну і тоді братається з Поляками.

А попаде він иншим разом між Українців.

— Гей, ти недоляшку, перекинчику, заволоко, — кричать вони до нього — ти чого тут хочеш? Забірайся від нас, бо дістанеш прочухана!

— Та що вам прийшло до голови? — відпрошується хитрий перевертень. — Тьфу! Я мав би бути Поляком? Хібаж я пристаю з Поляками? Хай живе наша Україна!

І що варта такий чоловік? Він ні пес, ні баран! Ні миш, ні птиця. Одним словом — лилик! Чи можна такого побажати?

—o—

ДО ГРОМАДЯН СЕЛА ГАЇВ

львівського повіту, тепер в Америці.

—o—

ГРОМАДЯНИ!

Іван **Кізима**, наш співгромадянин помер, замучений в тюрмі у Львові.

Ви знали його. Він організував Гаї і дооколачні села львівського і бобрецького повіту. Йому в першій мірі завдячують Гаї, Глуховичі, Коцурів, Романів, Звенигород, Городиславичі, що стали свідомими і зорґанізованими селами.

Чи підчас рільничого страйку, чи в боротьбі за виборчу реформу, чи в великій нашій визвольній боротьбі за Українську Державу, він все стояв в першому ряді.

Тепер згинув засуджений на смерть, чекаючи порішення правосильного вироку.

По нім остався синок, малий 6-літний хлопчик. Ми не сміємо забути за нього.

Гаївці! скиньте що можете, Ви там, а ми тут, і купимо йому кусник землі, щоби син Івана **Кізими** остався між нами на своїй власній землі.

Гроші посилайте на руки нашого Гаївця, **д. Петра Дмитрика, Box 267, Ambridge, Pa.,** або на руки „Обеднання", зазначуючи, на яку ціль посилаєте.

Гаї, дня 5. жовтня, 1924 р.

ЗА ВИДІЛ ЧИТ ПРОСВІТИ:

Петро Булко, голова
О. Вовк, секретар

Гр. кат. уряд парохіяльний.

P. S. Проситься всі українські часописи о передрук.

ПРОРОКОВЕ ОКО

— або —

ІВАСЬ БИСТРИЙ І ЙОГО ПРИГОДИ

за В. Лозинським переповів М. Ценівський.

(Продовження)

(29)

Тепер подорож ішла вже в долину, весело і безпечно. Та для мене не була вже така весела, бо вже небаром треба мені було розлучитися і самому без чужої ради і власною лише головою думати над собою і над усім цим, що маю робити, як собі постановив. У Кальофері, маленькому містечку просив я пана Гарбараша, щоби мене відпустив уже зі своєї служби, бо відси пійду до Мезембрії. Пан Гарбараш знав уже про мої замисли, бо я в дорозі нераз уже згадував йому. Та не вірив поважно у них. Усіми способами хотів відвести мене від цього. Каже: „Дороги не знаєш, людей не знаєш, мови не знаєш, способів, грошей не маєш. Як сліпа нетля летиш в огонь на власну згубу. Батька навіть не побачиш, а себе погубиш і що мав батька висвободити, сам у неволю попадеш".

Колиж бачив, що всі його слова даремні, що не відмовить мене, вже мені давав лише ріжні добрі ради, способи, як собі радити. Дуже жалував, що в цьому місті Мезембрії не мав ніяких знакомих купців Вірмен або Греків, щоби передати листа для них у моїй справі. З жалем розлучався зі мною, бо дуже мене був полюбив у дорозі за це, що я все був пильний і слухняний, скорий [illegible] кожньої роботи. Дав мені пять дукатів заслуженини, хоч мені цього не обіцював ніколи і з ласки лише взяв був мене в цю дорогу, завдяки просьбам пана Іллі. Коли я вже з усіми попрощався й мав відійти, взяв мене Панько на бік і каже:

— Провадь тебе Бог, дитино. Колиб я так міг, не пустив би тебе самого. Пійшов би я з тобою, а може що й поміг би. Але я згодився з цим адріянопільським купцем і мушу додержати йому слова. А хоч би і на це був спосіб, то деинде маю пильні справи. Я цю Мезембрію знаю, бував я і там, бо я на цілому чорноморському побережжу наче в себе дома. Тяжко тобі там буде що вдіяти, тяжко, бо там самі побісурменені Греки, а то нарід собачий, від справжніх Турків гірший. Вважай добре. Колиж ця ґалера буде там у пристані; на котрій має бути твій батько при веслах, тоді тяжко буде дістатися на неї власним розумом. Але є там один **помак,** цебто побісурманений Болгарин, але ні пес ні баран. Він і в Магомеда вірить і перед Богородицею світить свічку, коли йому треба. Легко найдеш його. Він усе в пристані, між човнами і кораблями крутиться. Називається Йован. Як побачиш малого чоловіка, з таким здоровим лицем, що ніщо з неї не побачиш, лише ніс величезний і кривий, наче клюв у супа, то буде Йован. За цекіна він тебе на ґалеру заведе, бо то турецький брат і слуга. І так побачишся з батьком. Але не вдавайся в ніяку справу з цим Йованом. Не вір йому нітрохи, бо зрадить тебе. Знаю я його, собачого сина. За гроші він усе продасть. Власну душу дав би, козака продасть Туркам, Турка козакам, а Турка і козака чортові, колиб хотів платити. Боже помагай тобі!

XIV.

ПОТУРНАК ЙОВАН.

Дістався я за божою помічю щасливо до Мезембрії або Несебра. Цілу майже дорогу пройшов пішки. Присістися вже хочби тому тяжко було, що я стрічав майже самих кінних, колиж віз, то запряжений буйволями, а так помало хав, що не опатилося сідати, хоч би й позволили мені. Наложив я богато дороги, бо не йшов найкоротшою. Вона веде через гірські просмики, а я без провідника був би не потрапив. Йшов я отже на Карнабад, а хоч відсіля до Мезембрії числять лише десять миль, мандрував я три доби, бо і дорога була дуже каміниста й стрімка, а спека така страшна, що я опадав на силах. Мезембрія доволі нужденне місто, хоч — як оповідали мені — колись дуже величаве і богате, мало вісімдесять церков, але під Турком підупало.

Недалеко від міста є великі дуброви, а саме місто всеньке білесеньке і на білому скелистому острові. Коли я вже доходив до міста, так було облите гарячим сонцем, що годі було глядіти на мури, бо очі наче сліпли від цього білого блеску. Місто довкола облите морем і колиб не гребля, місцями на вистріл із лука широка, яка лучить його з сушею, то до нього можна би дістатися лише човном або кораблем. Я не думав, де в якій гостинниці задержуся, лише спішив до пристані. Як прийшов там, усів собі на самому березі, розглядаюся довкола, чи не побачу цих турецьких военних ґалер.

При березі було богато кораблів і човнів, але самі малі, рибацькі, що плавають лише здовж морських берегів, а на отверте море не пускаються. Купив я собі хліба, сира, винограду й инших овочів, що там на причуд смашні й дешеві. Поїв і почав розглядатися, чи не пізнаю де цього Йована. Та це було саме полудне, отже людей майже не було, бо хто міг ховався перед цією невиносимою спекою. Найшов я трохи тіни, ляг відпочати, голову спер на мій клуночок. Не було в ньому ніщо, лише львівське вбрання, вбоге білля й цей пістоль, що мені Вороба дав його на дорогу.

По полудни вийшов я знову на сам беріг у пристані. Дивлюся на далеке море, велике, страшне, безкрає, що при цій безмежности сам наче десь зник і самого себе не чув, хробачок малий, начеб мене самого вже не було на світі під цим гарячим сонцем, що десь на голубому обрію, начеб на самому березі всякого божого сотворіння западало в море — і начеб я весь розсипався в шумі і піні вод і пропав десь у цьому гуку зеленавих филь, що виглядало начеб уся вода кипіла і начеб якісь скляні гори танцювали. Аж вкінці так мені якось було, начеб лише сама душа остала з мене й плила по морі.

На горі були лише самі малі кораблики й човна, начеб хто кинув на воду пригорщу оріхових лупин, а кожня з них начеб уже потопала, то зовсім западалася в морі, то на верх знову виринала, що здавалося, вода так із нею грається хвильку, а зараз потім проковтне. В далечі, посеред темніщих пасмуг, біліли вітрила такі малі, наче липові листки, а неповорушні, начеб на місці стояли неповорушно й тихо, а море під ними було з мертвого скла. Але поволи-поволи вітрильця ці росли на очах, хоч весь час ніби стояли на місци, а й це що здавалося малим човенцем, почало збільшатися, що ти не знав як і коли, аж вкінци бачиш, що то пливуть до пристані кораблі, великі, наче високі доми, або як церкви з вежами.

Були два такі величезні кораблі. Я зараз догадався, що то султанські ґалери. Коли вже наблизилися так, що можна було краще бачити їх, виглядали начеб не плили, лише летіли над самою водою воздухом на великих крилах, а крила зі здавалося, зроблені з страшно довгих пер і то підносилися над море, то опадали й мачалися в воді, а за кожнім таким рухом цих крил біла пініста скиба оставала на морі, начеб хто плугом орав. Коли вже добре наблизилися до пристані, бачу, що то величезні будівлі з трьома щоглами і з вітрилами на них із білого полотна, дві щогли низькі, а третя середня, страшно височенна, що дивуєшся, де росте таке високе дерево! Говорили мені пізніще, що так з двох дерев доброблене. На переді корабля видно гармати, як отворами глядять ніби великими чорними очищами, а на покладі ворушаться люде. Виглядають наче хрущі.

Причалили ці дві ґалери до пристані, але запустили якорі так далеко від берега, що їм самим, щоправда, добре міг приглядатися, але людських лиць тяжко мені було доглянути. Ось це, що мені здавалося здалека крильми, то були дуже довгі весла, сторчали поза боки корабля, а було їх по двацятьсім з кожнього боку. Кожне таке весло мало трьох гребців; вони порушали ним, кожня трійка в одному ряді, а всі девять одна за одною здовж корабля. Довгі були зі ґалери певно на яких двацять сяжнів, але були вузкі, могли мати цілої ширини ледви чотири сяжні.

Я не в силі був відірвати очей від цих ґалер, серце почалось мені сильно бити, начеб говорило, що на одній з них мусить бути мій батько. Та надармо напружував я зір. Ніякого лиця не можна було розпізнати. Бачив я лише, як там почало роїтися, чути було лише крики й накликування. Спускали з цієї ґалери малі човна. Мене збірала охота скочити до води й підплинути, я був уже такий нетерпеливий, наче горів цілий із горячки. Та ще на тільки здержливости було в мене, що зрозумів, що то булоб божевілля. Пригадав я собі цього помака Йована, про котрого говорив мені Панько, бо в цьому зворушенню був зовсім забув про нього. Почав я розглядатися довкола, чи між людьми, котрих тепер богато у пристаі зібралося, не побачу чоловіка, що так виглядав би, як мені Панько оповідав.

Не треба було довго шукати його. Я зараз пізнав його. Панько начеб відмалював мені його, бо бачу чоловіка низького, худощавого, на-пів по турецьки на-пів по болгарськи зодітого, ціле лице таке заросле і патлате, що з під сивавої бороди і вусів та величезних корчастих бровів, що вплилися зовсім із волоссям на голові, ніщо не було видно, лише ніс кривий наче клюв, довгий і гострий і двоє очей малих, блискотючих, так, що чоловік цей подобав на справжнього яструба. Хвилинки на місци не постояв, іно все вертівся, то з цим то з тим усе щось розмовляв; з кождим мав справу, як наш жидок на ярмарці. Підходжу до нього, а він мене вже, як чужинця, завважав. Глипнув цікаво на мене очима і був би певно сам зачепив мене, колиб я перший не промовив був до нього.

— Скажіть мені, пане, чи ці великі кораблі, то ґалери?

— Ґалери, цісарські ґалери, а ти тут відкіля?

— Здалека, — відповідаю — дуже здалека...

— А пощо тобі тут було, коли з далека?

— Шукаю тут когось... — кажу, але не знаю, що дальше сказати.

(Дальше буде).

СИРІТКА.

Девятилітнього хлопчину Івася Жукова дала тому три місяці на науку до шевця Альохіна в Москві. На Щедрий Вечір не ішов Івась спати, підождав, аж майстер і газдиня пішли на утреню. Вийняв із майстрової шафки перо, розложив перед собою запацканий листок паперу тай почав писати. Заки написав перше слово, оглянувся кілька разів боязко на двері й вікно, поглянув зукоса на святий образ в углі кімнати. По обох боках ікони стояли полиці з копитами. Зітхнув глибоко переривано. Папір лежав перед ним на лавці, а він перед нею клячав на колінах.

„Дорогий дядьку Константине Макарич! — писав — пишу Тобі письмо. Поздоровляю Тебе зі святами й прошу від Господа Бога всього найкращого. Нема в мене ні батька ні неньки, лише Ти одинокий остався мені." Івась глядів прижмуреними очима на замрячене вікно. В нього блимав відблеск свічки. Уявляв собі виразно свого діда Константина Макарича, нічного сторожа у панів Живарових. То шістьдесятьлітній малий чоловічина, все осміхнений. За дня дрімає в челядній кухні, або балакає з куховарками, але в ночі, загорнений в великий кожух, обходить посілість, й поклатує калаталом*)

За ним біжить стара каштанка і песик Вюн. Назвали його так за його чорну краску і за гнучке тіло. Тому то Вюнови, котрий так дуже солодко дивиться як на домашніх так на чужих, — не хоче ніхто вірити. Під його чеснотою й покорою, укривається велика хитрість. Ніхто не вміє ліпше підкраститися й схопити за ногу, втиснутись до пивниці на мясо, або вкрасти курятко. Видно на дармо вже кілька разів пооббивали йому задні ноги. двічі вішали його, що неділі стовкали його до безтями, а він усе жиав.

Сьогодні напевно дід стоїть у воротах, прихмурить очі на ясно-червоні вікна сільської церковці, пошулує товстянками, розмовляє з челядю. Тарахкало має привязене до паса. За тирає руки з зимна, оп старечому всміхається, щипне й служницю то куховарку.

— Щож не понюхаете табачку? — не хочете? — питається підсуваючи селянкам табакирку. Жінки нюхають і пчихають. Дід застукає до сіней і крикне: Здорові були! Го! видно помогло вам!

Потім давай нюхати і псам. Каштанка пчихає, вертить носом і перелякана біжить геть. Вюн із ввічливости не пчихає, але вертить хвостом. — А время чудове. Воколо тихо, воздух свіжий прозрачний. Ніч темна, але можна бачити ціле село, з більшими стріхами, стовпи диму, що виступають із коминів, все посріблене інеєм. ціле небо засипане весело мигаючими зірками а молочна дорога зарисовується, начеб її перед святами вимили й вичистили снігом.

Івась зітхнув, замочив перо й писав дальше:

— Але вчера дісталося мені. Майстер витягнув мене за волосся на двір а там добре виперіщив мене ременем за те, що я колисаючи їх бахура, на нещасте заснув. Товариші насміхаються з мене посилають мене до шинку за горівкою й кажуть красти майстрови недокурки, а майстер бе тим, що під руки попаде. А їсти нема. Рано дістану хліба а в полудне каші, а вечером знова хліба. Чай, або щось з мяса то радше майстер з майстровою поїдять. Спати мушу в сінях. Колиж цей їх бахур плаче, не можу спати, а мушу колисати. Найдорожчі дідусю, змилуйтеся надмною і возьміть мене з відсіля додому, тут годі жити. Паду перед Тобою навколішки, вічно молитимусь за Тебе, лише візьми мене відсіля — інакше умру.

Івась викривив уста, обтер обшарпаним рукавом очі і зітхнув.

— Ходити му Тобі за тютюном... —продовжав — ... і молитимусь Богові за Тебе, а коли ні так зсічи мене наче пса. А коли гадаєш, що для мене нема місця, піду радше чистити чоботи, або до Федька за пастуха. Дорогенькі дідусю тут годі жити. Одно лише остає мені, а то смерть. Я вже хотів утечи й іти до дому пішки, але не маю чобіт, боюся зими. Чи візьмеш мене до себе, а як виросту, буду тобі за те давати їсти й недопущу, щоби Тебе хто обидив. А як умреш, молити мусь за спокій Твоєї душі, так як за неньку Парагію. — А, Москво, то велике місто, все панський а й коний богато, але нема тут ані овець, ані ляхих собак. З вертепом тут діти не ходять. Я бачив в одній крамниці, що продають вудки вже з волосінню, але вони дорогі. Я бачив таку вудку, котра витягне сума вагаю з пуд. Я бачив крамниці, в котрих продають рушниці, такі як має наш пан Живарів Думаю, що коштує 100 рублів. У торговлях мясом продають заяці, тетеруї орябки, але де стріляють то купці не скажуть.

Дорогенькі дідусю. коли пані матиме ялинку з дарунками, візьми для мене позолочуваний горіх і сховай мені його в зеленій скринці. Попроси панну Ольгу Ігнатіївну, скажи її, що то для Івася".

Івась тяжко зітхнув і знову вп'ялив очі в вікно. Пригадав собі. як що року дідо ходив до ліса за ялинкою і брав його з собою. Були то гарні часи. Дід вигукував на все горло, мороз аж тріщав, а Івась дивиться на це все — й собі кричить. Бувало й так, що дідо заки вирубав ялинку, викурив люльку, понюхав табаки й сміявся з замерзлого Івася. Молоді ялинки обсипані інеєм, стояли неугнуті, а ждали, котрій з них судилось умерти. Аж тут відкілясь узявся заяць, чвалає по завіях. Дід не може здержатися, щоби не крикнути: „Лови його, — держи його — держи його"!

Вирубану ялинку принесли до дому, а там пані прибрала її. Найбільша панна Ольга, котру Івась так любив, доки його ненька жила і була городничкою в Живарових, панночка Оля давала йому цукорки, навчила чистенько писати й числити до 100, а навіть танцювати. Колиж померла Івасева мати, вбогого сирітку віддали до челядної до діда, а відсілля о Москви, до шевця Альохіна.

— Прийдьте дідусю, — продовжав Івась — Благаю тебе на Бога, прийдь і забери мене відсілля пожалій бідну сиротину, котрого всі побивають. Годі словами сказати, як я голодую. З голоду плачу. Недавно майстер кинув мені копитом в голову, що аж я зімлів. Гірке моє життє — гірше, як собаки. Поздорови Олєну, кривого Ігоря, але моєї гармонії нікому не давай. Здоровлю Тебе твій внук Іван Жуков — дорогі дідусю, приїдь!".

Івась зложив у четверо замацканий лист до коверти, котру передучера купив за копійку. Не надумувався довго, а написав адресу:

„На село дідусеви".

Потім пошкробався за вухом подумав і дописав: „Константину Макаричу". І взяв шапку тай таки так без кожушинки тай вибіг на вулицю. Різник, котрого спитався сказав йому, що листи вкидається до скринки, а відсіля пошта розвозить по цілому світі. Івась добіг до першої скринки і вкинув до неї дорогоцінне письмо.

Вколисаний добрими надіями за не цілу годину вже твердо спав.

Мав гарний сон. Здавалося йому, що дід сидить у запічку хитає ногами й читає куховаркам його листа.

По хаті ходить Вюн і вертить хвостом.

З російського переклав **М. Ценевенко.**

*) Калатало, нічний вартівник для [illegible]

ДОПИСИ.

КЛИФТОН, Н. ДЖ.

З діяльности Української Січи, відділу 182 У. Н. Союза.

Кілька слів варта написати про се товариство, не задля хвальби, а для приміру другим товариствам. Я не єсьм довго членом сего Товариства, бо лиш недавно взяв переступний лист і вступив з переступним листом враз зі своєю родиною. Прийшовши на перший мітинг в падолисті м. р. зазнав я на нім враження, що дійно як чесну і солідну працю для розвою товариства і добра українського народу. На мітингу чи на зборах нема жадної сварні, розгору, а всі спільно радять чи то в справі У. Н. С. чи товариства чи про Рідний Край. З дискусій виходять без суперечки лише гарні проекти для добра товариства і всего загалу. По обговоренню справ що до товариства, приходить черга про Рідний Край і всі одногосно ухвалюють попирати матеріяльно Рідний Край у визвольній боротьбі, накладаючи на себе добровільний податок.

Кождий член платить обовязково при вкладках народний податок, котрий висилається до краю на ріжні цілі.

Мушу зазначити, що в товаристві есть ухвала, що кождий член крім вкладок до товариства і до У. Н. С. зобовязаний платити народний податок 25 ц. на місяць. Сей гарний примір повинні взяти всі товариства та спішити з помочию Рідному Краєви до повної побіди о визволенне всіх українських земель з ворожого ярма.

Одиницями не зорганізовані не зробимо нічого. Тому в таку переломову хвилю нашого Рідного краю повинні вступати всі Українці без ріжниці релігійних чи партийних переконань в члени Українського Народного Союза.

Помимувши всі користи, які кождий член має в У. Н. С., яких не має в других організаціях чи асекураційних чужих, подумайте, які користи має і буде мати Рідний Край від відділів і членів Українського Народного Союза. Во найбільша поміч Рідному Краєви може прийти лише від зорганізованих Українців, а сею організацією есть У. Н. С. й його відділи.

Коли всі Українці в Америці вступили в члени У. Н. С., то в нас булаб така сила, що Москва і Варшава дрожалиб перед нами і світ числивбися з нами, як культурним зорганізованим народом, котрий може сам рядити на своїй власній землі.

Тому пора велика єсть. Поле широке до орання і в теперішну ювилейну кампанію У. Н. С. нехай не буде ані одного Українця ані одної Українки, ані одної дитини, щоб не вступили до Українського Народного Союза.

Тепер кілька слів до Вас, Українці і Українки в Клифтон і Пасейк Н. Дж. Вступайте всі громадно до нашого товариства Укр. Січ в 182 У. Н. С. Ви мали нагоду почути і побачити, яку живу діяльність веде згадане товариство, тому вступайте всі та користайте з привілеїв У. Н. С. і тов. Укр. Січ.

Товариство Українська Січ на своїм річнім мітингу, котрий відбувся дня 14. грудня м. р. ухвалило еще заснувати при товаристві бібліотеку, де всі члени будуть могли щовечера зійтись і пожичати книжки до читання.

Тим буде поширятись просвіта та кождий член набере знання про свій народ, його історію, про славну минувшину, про дні нашої слави і недолі та пізнають, хто ми, чиї сини, кими і защо закуті.

Вірю, що наше товариство вкоротці зросте і зорганізує біля себе всіх Українців під прапором У. Н. С.

Користайте з нагоди ювилейної кампанії У. Н. С., де маєте нагоду вступити без оплати вступу до У. Н. С. і до товариства; а будьмо певні, що як тепер відбуваєтся ювилейна кампанія У. Н. С. так дочекаємося вкоротці сеї хвилі, коли будемо обходити торжество Проголошення Зщинення всіх українських земель в одну Соборну Українську Державу.

Лесьо Сисин,
член тов. Укр. Січ,
від. 182 У. Н. С.

КЛИФТОН, Н. ДЖ.

Звіт рекордовий Тов. Українська Січ, від. 182 У. Н. С.

З кінцем падолиста 1923 р. було членів Союзових	46
Від грудня 1923 р. до падолиста 1924, принято нових членів до Союза	19
З переступним листом принято	1
	66
Видано переступний лист	1
Виключено з чества У. Н. С.	2
З кінцем падолиста відділ має чл.	63

Молодечий Союз; звіт дітий.

З кінцем падолиста 1923 було дітий	28
Від грудня 1923 до падолиста 1924 принято дітий	6
Принято з переступним листом	2
З кінцем падолиста 1924 р. відділ 182 має дітий	36
Дорослих членів	63
З кінцем падолиста 1924 має Тов. Укр. Січ членів	99

Іван Гришко, писар рек.

Виказ з народного податку від гр. 1923 до пад. 1924.

Податок зложили слідуючі особи: Павло Пухир $3.50; по $3.00: Григорій Хімко, Дмитро Грабінський, Филип Гулька, Іван Гаврилів, Василь Комор, Михаїл Клипка, Дмитро Лешишин, Михаїл Пипюк, Іван Роздзябик, Онуфрій Зубар, Григорій Яськів, Стефан Куцак, Михаїл Швець, Блажий Сущинський, Миколай Смола; по 2.75: Олекса Мацупа, Іван Дольний, Олекса Комор; по 2.50: Петро Харко, Филип Закутинський, Гаврил Жеребчук, Теодор Скоробогатий, Олекса Бодиарчук; по 2.25: Максим Барна; по 2.00: Лука Кіча; по 1.75: Теодор Біловус, Іван Гришко, Григорій Орицький; по 1.50: Володимир Білоруський, Теодор Онуфрик, Кіндрат Кавусцінський, Михаїл Феринц, Юрко Куча; по 1.00: [illegible]; по 75 ц.: Николай Нагнибіда, Дмитро Шуль, Йосиф Павлів, Василь Остапів, Михаїл Вівчар; по 50 ц.: Василь Кулібаба, Лука Кліль; по 25 ц.: Олекса Ходорович, Йосафат Кидунь. — Разом зложили народного податку $94.75.

Максим Барна, Григ. Яськів,
писарі нар. податку.

ПРИХІД:

Грудень 1923, чл. вкладки	$118.29
Січень 1924	98.70
Лютий	132.45
Марець	114.55
Квітень	117.80
Май	123.00
Червень	90.50
Липень	98.20
Серпень	141.68
Вересень	104.95
Жовтень	143.95
Падолист	126.50
Народний податок	94.75
Процент	17.02
З віча 29. червня 1924 р.	19.65
За календарі за рік 1923	8.10
За Тов. ленти	4.50
Кара одеи член	2.00
Дарунок І.. Дидьо з Редія	5.00
З платничі книжочки	60
За тікети члени	14.50
З балю 20. січня 1924	109.50
З представл. Пан Штукаревич	93.40
З балю 22. падолиста	182.85
З перенесення з 1923 р. готівки	610.48
Загальний прихід з кінцем падолиста 1924	$2,572.85

РОЗХІД:

Вкладки	до У. Н. С.	до М. С.
Грудень 1923	79.19	7.00
Січень 1924	75.81	7.00
Лютий	76.60	7.00
Марець	81.83	7.25
Квітень	78.92	7.25
Май	76.90	7.75
Червень	80.98	7.50
Липень	76.19	7.25
Серпень	76.19	9.50
Вересень	83.51	8.00
Жовтень	81.18	8.25
Падолист	83.17	7.75
	$950.77	$91.50

Вкладки дорослих членів за 12 місяців	950.77
Вкладки Молодечого відділу	91.55
Платня писаря фінансового	9.00
Чорнило, почтова марка і посткартки	3.30
Надгорода організаторови	1.00
Виплачено хору запомогу чл.	150.00
З народного податку вислано до краю на Рідну Школу $20, на інвалідів $20, боєвий фонд $15, політичні вязні $10; Просвіту $10, Галицька С. С. в Чехах $10, на Тов. Педагогічне $10, на що Тов. отримало посвідки. — Разом	95.00
Пересилка гроший до краю	4.1.0
Піддержанне двох студентів в краю	25.00
Примірники	1.50
Оголошення на віче	1.76
Зміна Тов. печатки	2.50
За тікети і афіші	9.33
Оплата офісу	2.00
Асекурація тов. майна	5.00
Передано з віча до Січи ім. Б. Хм., 4 Сот. V Окр.	17.89
Розхід з балю 20 січня	100.87
Розхід з балю 22. падолиста	123.80
Розхід з предст. Пан Штукар.	81.37
Вступ до Корп. Укр. Школи	1.00
Бонд на Укр. Школу Корп.	200.00
Моргич	230.00
	$2,121.69
Загальний прихід був	$2,572.85
Загальний розхід був	2,121.69
Готівка	$451.16
Моргеч	230.00
Прапор укр. і амер.	178.75
Чотири урядові ленти	18.00
Дві печатки	7.50
Шафа на прапори	55.00
Бонд Галичини	50.00
Бонд негайної помочі Галичині	25.00
Тов. платничі книжочки	17.40
Довгуючі за фотографії	6.25
12 американських прапорців	3.00
Загальний маєток Тов. Укр. Січи з кінцем падол. 1924 р. виносить	$1,237.06

ЗА УРЯД ТОВ. УКРАЇНСЬКА СІЧ, від. 182 У. Н. С., в Клифтон, Н. Дж.

Онуфрій Зубар, предс.
Григорій Орицький, касієр.
Михаїл Пипюк, секр. фінанс.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

До відома українського загалу в Ню Йорку і околиці.

Українська Жіноча Громада в Ню Йорку подає до відома усім інтересованим, що річи і гроші, зібрані для таборів інтернованих в Польщі зістали вислані дня 16. грудня м. р. Назбиралось 9 великих пак, з котрих тільки одну вислано до Львова длятого, що в домі інвалідів нема родин, а в Польщу до Калиша вісім. До Румунії, хоч оголошувано, не вислано зі взгляду на неспокій в тій части краю, де знаходились табори українських збігців. Як скоро одержимо вісти, пішлемо туди гроші. Оплатою посилок занявся Союз Українських Товариств в Ню Йорку грішми зі збірки падолистового свята, котре відбулось дня 2. падолиста м. р.

З помочию поспішили слідуючі: А. Шпійик, І. Тураш, К. Андрус, М. Фурик, П. Машей, С. Абрагамовська, Д. Витрикуш, П. Гринівська, Н. Тураш, О. Баляс, Д. Савіцький, П. Дембицький, З. Дембицька, С. Швець, С. Конкульовська, І. Солтис, М. Марусевич, А. Решетило, Е. Бубецький, М. Никифорчик, Н. Горбов, А. Мудра, М. Лозінська, М. Наконечний, Т. Грушецька, А. Гаврис, А. Ярош, М. Зілінська, О. Баляс, А. Деркач, А. Бещак, І. Приймак, Д. Семків, М. Гуцалюк, С. Гиса, П. Дерех, М. Якимців, Д. Величко, А. Деркач, А. Кіш, Н. Близняк, Т. Горбатюк, М. Зая, О. Білоган, П. Олійник, С. Кухар, М. Яськів, С. Бездел, Д. Левицький, С. Святковський, Т. Михалюк, С. Шевців, М. Ленчук, І. Крисан, П. Кедровська, С. Назар, Т. Котур, К. Шуфлина, Т. Левкович, Н. Кобзістий, І. Салюк, П. Савчинський, П. Бойків, М. Костецька, В. Дмитрів, М. Дідоха, М. Яворська, Т. Сондей, І. Приймак, І. Галичин, А. Онела, А. Марущак, Т. Тілеснак, Т. Михельчукова, І. Гнатяк, Е. Корнатова, П. Кознарський.

Гроші зложили слідуючі: о. М. Струтинський з Нантікок, Па., 10 дол.; Серафана Швець 10 дол; Іван Павлина 5 дол.; Прокіп Савчинський 3 дол.; Стефанія Кухар 2 дол.; Іван Гнатяк 1 дол.; Іван Тураш 1 д.

Всім жертводавцям, в імени наших інвалідів, і наших тиняючихся по чужині братів Придніпрянців складаємо щиру подяку і віримо, що поможете нам в нашій дальшій праці. Рівнож кличем до жіноцтва в Ню Йорку і околиці вступати громадно в члени Жіночої Громади. Збільшіть ряди працьовників для збудовання дому для наших найнещасливійших Інвалідів.

Жіноча Громада.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Жертвуймо на Рідну Школу!

Підчас Рождества Христового, обдаровують себе взаїмно люди, бажають одні другим всякого блага. Традиція чи звичай дуже старі і так воно певне буде на завсіди, та щораз краще і вердечніще і ширше, коли рід людський переймеється наскрізь тою чудовою піснею: „Слава во вишних Богу — а на земли мир людям доброї волі".

Посилаємо дарунки до родичів, родичі для дітий, брати для сестер і на відворот. Обдаровуєм товаришів і добрих знакомих. Складаєсь жертви і на добродійні цілі, не тільки тут, але і в старім краю. Жертвуєсь і для бідних, щоби і вони тішились разом з цілим світом і памятали, що дійсне є ще „люди доброї волі". — Золото, ливан, жемчуги в дарунках принесли царі східні для народженого Христа в Вифлеемі.

І ми наслідуємо їх, коли обдаровуємо когось з рідних в ту рідну хвилю Рождества Христового. Купуємо щось найгарнійше, що самі любимо з вірою, що їм подобаєсь і справить велику радість. Даруєм, що можем, після наших почувань.

Колиж дехто не може щось цінншого подарувати, то принайменше посилає карточку з желаннями святочними, котра рівнож має свою вартість, позаяк висказує приязнь, братерство і любов до других.

Але гляньмо думкою гень за океан, звідки ми прибули. Загляньмо між ті наші щирі, українські родини. Гляньмо в родини українських ветеранів на їх жінки і діти. Богато їх бездомних, пів нагих, знищених тою хуртовиною, про котру ми вже й забули, але вони мабуть і до смерти памятати будуть. Чи не гарно булоб, колиб ми їм подарували хоть щото. Памятаймо, що між ними є люди, котрі наражували своє життя і здоровля за вітчину, а тепер бідні нещасливі мешкають по землянках або по пивницях у містах, а мають настільки національної чести, що не хотять жебрати у ворогів. В них є жаль до світа, а найбільше до нас, що забули за них, що ситі за голодних не знаємо! Що за гарний дарунок святочний був би для тих людий, колиб ми подали їм нашу братерську руку! Такий розумію хто бував в тім положенню. Неоден скаже: колиб я був маючий поміч би їм а так що? Не вір в се брате: станеш богатий, тимбільше за нещасного забуваєш. Твоє серце не відчуває тої щирости і гірше відчужуєсь позаяк забуваєш життя тих, з котрих вийшов.

В кінці се не числиться, що жертвувавбись колиб ти був більше маючий, ані се, що жертвуєш тепер-нині для тих, котрі в ще гіршім положенню, ніж ми і помочи ждуть. А хто-ж ці, що найбільше такої помочі потребують. — Се наші Школи, Рідні Школи в старім краю. Школа рідна се початок світла нашим молодим поколінням. Се звізда Вифлеемська, котра возвіщає світло правди, науки і знання. Се смолоскип, котрий торує шлях на стрічу сонцю золотому, до нашого визволення.

За богато інтересуємось, а за мало жертвуємо.

Не розуміємо сего, що жертва безінтересово дана на народні цілі вернесь нам сторицею. Памятаймо, що жертвуючи на Рідну Школу ми збогачуєм себе в ділах, котрі лишуться на довгі літа. Тимсамим ми уліпшуємо характер молодих поколінь, ростемо в силу і пожиток для нашого народу і тільки школою і просвітою збудуємо здорову націю.

Тому жертвуймо на Рідну Школу! **В. Ч.**